

Ġabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla)

13 ta' Diċembru 2018*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Direttiva 2002/22/KE – Netwerks u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici – Servizz universali u drittijiet tal-utenti – Impriża li topera netwerk ta' komunikazzjonijiet elettronici użat għat-trażmissjoni lill-pubbliku ta' xandiriet tar-radju jew tat-televiżjoni – Impriża li toffri l-istreaming ta' programmi tat-televiżjoni b'mod kontinwu u dirett fuq l-internet – Obbligi ta' trażmissjoni (*must carry*)”

Fil-Kawża C-298/17,

li għandha bhala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Conseil d'État (il-Kunsill tal-Istat, Franza), permezz ta' deċiżjoni tal-10 ta' Mejju 2017, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fit-23 ta' Mejju 2017, fil-proċedura

France Télévisions SA

vs

Playmédia,

Conseil supérieur de l'audiovisuel (CSA),

fil-preżenza ta':

Ministre de la Culture et de la Communication,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla),

komposta minn T. von Danwitz, President tas-Seba' Awla, li qed jaġixxi bhala President tar-Raba' Awla, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Juhász u C. Vajda (Relatur), Imħallfin,

Avukat Ġenerali: M. Szpunar,

Reġistratur: V. Giacobbo-Peyronnel, Amministratur,

wara li rat il-proċedura bil-miktub u wara s-seduta tat-30 ta' Mejju 2018,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għal France Télévisions SA, minn E. Piwnica, avocat,
- għal Playmédia, minn T. Haas, avocat,

* Lingwa tal-kawża: il-Franciz.

- għall-Gvern Franciż, minn R. Coesme, D. Colas u D. Segoin, bħala aġenti,
 - għall-Gvern Litwan, minn R. Krasuckaitė, D. Kriaučiūnas u R. Dzikovič, bħala aġenti,
 - għall-Gvern Pollakk, minn B. Majczyna, bħala aġent,
 - għall-Kummissjoni Ewropea, minn G. Braun, L. Nicolae u J. Hottiaux, bħala aġenti,
- wara li semgħet il-konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ipprezentati fis-seduta tal-5 ta' Lulju 2018, tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 31(1) tad-Direttiva 2002/22/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar servizz universali u d-drittijiet ta' l-utenti li jirrelataw ma' networks u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici (id-Direttiva Servizz Universali) (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 13, Vol. 29, p. 367), kif emendata bid-Direttiva 2009/136/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Novembru 2009 (ĠU 2009, L 337, p. 11) (iktar 'il quddiem id-“Direttiva Servizz Universali”).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn France Télévisions SA u l-Conseil supérieur de l'audiovisuel (CSA) (il-Kunsill Superjuri tal-Awdjoviziv) dwar id-Deciżjoni Nru 2015-232 tas-27 ta' Mejju 2015, li permezz tagħha dan tal-aħħar baġhat intimazzjoni lil France Télévisions sabiex tikkonforma, fil-futur, mad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 34-2 tal-Liġi Nru 86-1067, tat-30 ta' Settembru 1986, dwar il-libertà ta' komunikazzjoni (iktar 'il quddiem il-“Liġi dwar il-libertà ta' komunikazzjoni”), billi ma topponix għar-ritrażmissjoni, minn Playmédia, permezz ta' streaming kontinwu u dirett, fuq is-sit tal-internet tagħha, tal-programmi editjati minn France Télévisions.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Id-Direttiva “Qafas”

- 3 Il-premessa 5 tad-Direttiva 2002/21/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar kwadru regolatorju komuni għan-networks ta' komunikazzjonijiet u servizzi elettronici (Direttiva Kwadru) (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 13, Vol. 29, p. 349), kif emendata bid-Direttiva 2009/140/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Novembru 2009 (ĠU 2009, L 337, p. 37, u Rettifika ĠU 2013, L 241, p. 8) (iktar 'il quddiem id-“Direttiva Qafas”) hija fformulata kif ġej:

“Il-konverġenza tat-telekomunikazzjonijiet, il-media u s-setturi tat-teknoloġija ta' l-informazzjoni tfisser li n-networks kollha ta' trasmissjoni u servizzi għandhom ikunu koperti b'kwadru regolatorju wiehed. Dak il-kwadru regolatorju jikkonsisti f'din id-Direttiva u erba' Direttivi speċifiċi: Id-Direttiva 2002/20/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar l-awtorizzazzjoni tan-networks tat-komunikazzjonijiet elettronici u servizzi (Direttiva ta' Awtorizzazzjoni) [ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 13, Vol. 29, p. 337], id-Direttiva 2002/19/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar l-aċċess għal, u l-interkonnessjoni ta', networks ta' komunikazzjonijiet elettronici u faċilitajiet assoċjati (Direttiva ta' l-Aċċess) [ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 13, Vol. 29, p. 323], id-Direttiva [Servizz

Universali] u d-Direttiva 97/66/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Diċembru 1997 li tikkonċerna l-ipproċessar ta' data personali u l-protezzjoni tal-privatezza fis-settur tat-telekomunikazzjonijiet [ĠU 1998, L 24, p. 1], (hawnhekk iżjed 'l quddiem imsejha 'id-Direttivi Speċifiċi'). Huwa meħtieġ li ssir separazzjoni bejn ir-regolament tat-trasmissjoni u r-regolament tal-kontenut. Dan il-kwadru għalhekk ma jkoprix il-kontenut tas-servizzi mwassla fuq in-networks tal-komunikazzjonijiet elettronici li jużaw servizzi elettronici ta' komunikazzjonijiet, bħal kontenut tax-xandir, is-servizzi finanzjarji u ċerti servizzi tas-soċjeta ta' l-informazzjoni, u hija għalhekk bla preġudizzju għall-miżuri meħuda fil-livell tal-Komunità u dak nazzjonali dwar dawk is-servizzi, b'konformità mal-liġi tal-Komunità, sabiex jipromwovu diversità kulturali u lingwistika u biex jiżguraw id-difiża tal-pluraliżmu fil-midja. Il-kontenut tal-programmi tat-televiżjoni huwa kopert bid-Direttiva tal-Kunsill 89/552/KEE tat-3 ta' Ottubru 1989 dwar il-koordinazzjoni ta' ċerti dispożizzjonijiet preskritti bil-liġi, regolament jew azzjoni amministrattiva fl-Istati Membri dwar l-attivitajiet ta' xandir bit-televiżjoni [ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 6 Vol. 1, p. 216]. Is-separazzjoni bejn ir-regolament tat-trasmissjoni u r-regolament tal-kontenut ma tippregudikax li jingħata kont tar-rabtiet li jeżistu bejniethom, b'mod partikolari biex jiġi garantit il-pluraliżmu tal-midja, id-diversità kulturali u l-protezzjoni tal-konsumatur.”

- 4 L-Artikolu 1 tad-Direttiva Qafas, intitolat “Il-qasam ta' applikazzjoni u miri”, jipprevedi, fil-paragrafi (2) u (3) tiegħu:

“2. Din id-Direttiva kif ukoll id-Direttivi Speċifiċi huma mingħajr preġudizzju għall-obbligazzjonijiet iimposti bil-liġi nazzjonali skond il-liġi tal-Komunità jew bil-liġi tal-Komunità fir-rigward tas-servizzi provduti bl-użu ta' networks ta' komunikazzjonijiet elettronici u servizzi.

3. Din id-Direttiva kif ukoll id-Direttivi Speċifiċi huma mingħajr preġudizzju għall-miżuri meħuda fil-livell tal-Komunità jew nazzjonali, b'konformità mal-liġi tal-Komunità, li jfittxu miri ta' interess generali, b'mod partikolari li jirrelataw mar-regolament tal-kontenut u l-politika awdjo-viżwali.”

- 5 L-Artikolu 2 tad-Direttiva Qafas, intitolat “Tifsiriet”, jipprovdi:

“Għall-finijiet ta' din id-Direttiva:

- a) ‘network ta' komunikazzjoni elettronika’ tfisser sistemi ta' trażmissjoni u, fejn applikabbli, apparat għall-kommutazzjoni jew ta' routing u riżorsi oħra, li jinkludi elementi ta' network li mhumiex attivi, li jippermettu t-twassil ta' sinjali permezz ta' wajer, radju, mezzi ottici jew elettromanjetiċi oħra, inklużi networks tas-satellita, networks fissi (circuit- u packet-switched, inkluż l-Internet) u mobbli terrestri, sistemi ta' kejbil tal-elettriku, sal-punt li jintużaw għall-għan ta' trażmissjoni tas-sinjali, networks użati għax-xandir bir-radju u bit-televiżjoni, u networks tat-televiżjoni bil-kejbil, irrISPettivament mit-tip ta' informazzjoni mwassla;

[...]

- m) ‘provista ta' network ta' komunikazzjonijiet elettronici’ tfisser l-istabbiliment, l-operazzjoni, il-kontroll jew it-tagħmil disponibbli ta' dak in-network;

[...]”

Id-Direttiva Servizz Universali

6 Skont il-premessa 45 tad-Direttiva Servizz Universali:

“Servizzi li jfornu kontenut bhall-offerta għall-bejgħ ta’ pakkett ta’ kontenut ta’ xandir bil-ħoss jew bit-televiżjoni m’humix koperti bil-qafas regolatorju komuni għal networks u servizzi ta’ komunikazzjonijiet elettronici. Il-fornituri ta’ dawk is-servizzi m’għandhomx ikunu sugġetti għall-obbligi ta’ servizz universali fir-rigward ta’ dawn l-attivitajiet. Din id-Direttiva hija mingħajr preġudizzju għal miżuri meħuda fil-livell nazżjonali, b’konformità mal-liġi tal-Komunità, fir-rigward ta’ dawk is-servizzi.”

7 L-Artikolu 2 ta’ din id-direttiva, intitolat “Tifsiriet”, jistipula:

“Għall-iskopijiet ta’ din id-Direttiva, t-tifsiriet stipulati fl-Artikolu 2 tad-[Direttiva Qafas] għandhom japplikaw.

[...]”

8 L-Artikolu 31 tad-Direttiva Servizz Universali, intitolat “Obbligi ta’ trasmissjoni (must carry)”, jipprovdi, fil-paragrafu 1 tiegħu:

“L-Istati Membri jistgħu jimponu obbligi raġonevoli ta’ trażmissjoni (must carry), għat-trażmissjoni ta’ servizzi speċifiċi ta’ radju u kanali ta’ trasmissjoni televiżiva u servizzi komplimentari, b’mod partikolari servizzi ta’ aċċessibilità biex jippermettu aċċess xieraq għal utenti b’diżabbiltà, fuq impriżi taħt il-ġurisdizzjoni tagħhom li jipprovdu networks ta’ komunikazzjonijiet elettronici wżati għad-distribuzzjoni ta’ servizzi tar-radju jew ta’ kanali ta’ trasmissjoni televiżiva lill-pubbliku fejn numru sinifikanti ta’ utenti finali ta’ tali networks jużawhom bħala l-mezzi prinċipali tagħhom biex jirċievu servizzi bir-radju u kanali ta’ trażmissjoni televiżiva. Tali obbligi għandhom jiġu imposti biss meta jkunu meħtieġa biex jilhqqu l-għanijiet ta’ interess ġenerali kif definiti b’mod ċar minn kull Stat Membru u għandhom ikunu proporzjonati u trasparenti.

L-obbligi msemmija fl-ewwel subparagrafu għandhom jiġu eżaminati mill-Istati Membri mhux aktar tard minn sena wara mill-25 ta’ Mejju 2011., hlief meta l-Istat Membru jkun implimenta dan l-eżaminar fis-sentejn preċedenti.

L-Istati Membri għandhom jeżaminaw obbligi ta’ trażmissjoni ‘must carry’ fuq bazi regolari.”

Id-dritt Franciż

9 L-Artikolu 2-1 tal-Liġi dwar il-Libertà ta’ Komunikazzjoni jipprovdi:

“Għall-applikazzjoni ta’ din il-liġi, il-kliem: distributur tas-servizzi jfisser kull persuna li tistabbilixxi relazzjonijiet kuntrattwali ma’ edituri tas-servizzi sabiex toffri servizzi ta’ komunikazzjoni awdjoviziva disponibbli għall-pubbliku permezz ta’ netwerk ta’ komunikazzjonijiet elettronici fis-sens tal-punt 2 tal-Artikolu L. 32 tal-Kodiċi tal-posta u tal-komunikazzjoni elettronika. Għandha wkoll titqies bħala distributur ta’ servizzi kull persuna li tagħmel tali offerta billi tistabbilixxi relazzjonijiet kuntrattwali ma’ distributuri oħra”.

10 Skont il-punt I tal-Artikolu 34-2 ta’ din il-liġi:

“Fit-territorju metropolitan, kull distributur ta’ servizzi fuq netwerk li ma jużax il-frekwenzi terrestri assenjati mill-[CSA] għandu jipprovdi mingħajr ħlas lill-klijenti tiegħu s-servizzi tal-kumpaniji msemmija fil-[punt] I tal-Artikolu 44 u l-kanal Arte, imxandra bi frekwenza hertz terrestri b’mod

analogu kif ukoll il-kanal TV 5, u s-servizz tat-televiżjoni mxandar permezz ta' frekwenza terrestri b'mod diġitali li għandu l-għan li jikkontribwixxi għall-għarfien tal-pajjiżi barranin, speċifikament maħsub għall-pubbliku metropolitan, editjat mill-kumpannija msemmija fl-I tal-Artikolu 44, hliet jekk dawn l-edituri jqisu li l-forniment tas-servizzi huwa manifestament inkompatibbli mal-osservanza tal-missjonijiet tagħhom ta' servizz pubbliku. Meta jipproponi offerta ta' servizzi b'mod diġitali, huwa jqiegħed ukoll għad-dispożizzjoni bla hliet tal-abbonati f'din l-offerta, is-servizzi ta' dawn il-kumpanniji li huma mxandra permezz ta' frekwenza terrestri b'mod diġitali

[...]”.

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 11 Playmédia toffri l-istreaming ta' programmi tat-televiżjoni b'mod kontinwu u dirett fuq sit tal-internet u tithallas prinċipalment permezz tax-xandir ta' riklami qabel u matul dan l-istreaming. Billi tuża l-kwalità ta' distributtur tas-servizzi, fis-sens tal-Artikolu 2-1 tal-Liġi dwar il-libertà ta' komunikazzjoni, Playmédia tqis li d-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 34-2 ta' din il-liġi jagħtuha d-dritt li xxandar il-programmi editjati minn France Télévisions. Mid-deċiżjoni tar-rinviju jirriżulta li France Télévisions ixxandar hija stess l-imsemmija programmi permezz ta' streaming dirett u kontinwu fuq sit tal-internet li hija tpoġġi għad-dispożizzjoni tal-pubbliku.
- 12 Permezz ta' deċiżjoni tas-27 ta' Mejju 2015, is-CSA baġhat intimazzjoni lil France Télévisions sabiex tikkonforma mad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 34-2 tal-Liġi dwar il-libertà ta' komunikazzjoni billi ma topponix għar-ritrażmissjoni tal-programmi tagħha minn Playmédia, permezz ta' streaming kontinwu, fuq is-sit tal-internet ta' din tal-aħħar.
- 13 Permezz ta' rikors sommarju, irreġistrat fis-6 ta' Lulju 2015 mas-Segretarjat tal-kontenzjuż tal-Conseil d'État (il-Kunsill tal-Istat, Franza), France Télévisions talbet l-annullament ta' din l-intimazzjoni billi argumentat li Playmédia ma tistax tgawdi mill-obbligu previst fl-Artikolu 34-2 tal-imsemmija liġi. France Télévisions argumentat, f'dan ir-rigward, li l-kundizzjonijiet previsti fl-Artikolu 31(1) tad-Direttiva Servizz Universali ma humiex issodisfatti, peress li, b'mod partikolari, ma huwiex possibbli li jiġi affermat li numru sinjifikattiv ta' utenti tan-netwerk tal-internet jużawh bħala l-mezz prinċipali tagħhom sabiex jirċievu xandiriet televiżivi.
- 14 F'dawn iċ-ċirkustanzi, il-Conseil d'État (il-Kunsill tal-Istat, Franza) iddeċieda li jissospendi l-proċeduri quddiemu u li jagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:
 - “1) Impriża li toffri l-istreaming dirett (live streaming) ta' programmi tat-televiżjoni online għandha, abbażi ta' dan il-fatt waħdu, titqies bħala impriża li topera netwerk ta' komunikazzjonijiet elettronici użat għat-trażmissjoni lill-pubbliku ta' xandiriet tar-radju jew tat-televiżjoni fis-sens tal-Artikolu 31(1) tad-Direttiva [Servizz Universali]?
 - 2) Fil-każ ta' risposta negattiva għall-ewwel domanda, Stat Membru jista', mingħajr ma jikser [l-imsemmija] direttiva jew regoli oħra tad-dritt tal-Unjoni Ewropea, jipprevedi obbligu ta' trażmissjoni ta' servizzi tar-radju jew tat-televiżjoni kemm fuq impriži li joperaw networks ta' komunikazzjonijiet elettronici kif ukoll fuq impriži li, mingħajr ma joperaw tali networks, joffru l-istreaming dirett ta' programmi tat-televiżjoni online?
 - 3) Fil-każ ta' risposta pożittiva għat-tieni domanda, l-Istati Membri jistgħu jastjenu milli jissuġġettaw l-obbligu ta' trażmissjoni, sa fejn jikkonċerna lid-distributori ta' servizzi li ma joperawx networks ta' komunikazzjonijiet elettronici, għall-kundizzjonijiet kollha previsti fl-Artikolu 31(1) tad-Direttiva [Servizz Universali] minkejja li, skont [din] id-direttiva, dawn il-kundizzjonijiet għandhom jiġu ssodisfatti mill-operaturi ta' networks?

- 4) Stat Membru li stabbilixxa obbligu ta' trażmissjoni ta' ċerti servizzi tar-radju jew tat-televiżjoni fuq ċerti netwerks jista', mingħajr ma jkser [l-imsemmija] direttiva, jipprevedi l-obbligu li dawn is-servizzi jaċċettaw li jiġu trażmessi fuq dawn in-netwerks, inkluż, fir-rigward ta' trażmissjoni fuq sit tal-internet, meta s-servizz inkwistjoni jxandar huwa stess il-programmi proprji tiegħu fuq l-internet?
- 5) Il-kundizzjoni li numru sinjifikanti ta' utenti finali tan-netwerks sugġetti għall-obbligu ta' trażmissjoni għandhom jużawhom bħala l-mezzi prinċipali tagħhom sabiex jirċievu xandiriet tar-radju jew tat-televiżjoni prevista fl-Artikolu 31(1) tad-Direttiva [Servizz Universali] għandha, fir-rigward ta' trażmissjoni bl-internet, tiġi evalwata fir-rigward tal-utenti kollha li jwettqu streaming dirett tal-programmi tat-televiżjoni online jew biss fir-rigward tal-utenti tas-sit sugġett għall-obbligu ta' trażmissjoni?"

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel domanda

- 15 Permezz tal-ewwel domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 31(1) tad-Direttiva Servizz Universali għandux jiġi interpretat fis-sens li impriza li toffri l-istreaming ta' programmi tat-televiżjoni b'mod kontinwu u dirett fuq l-internet, minhabba dan il-fatt biss, għandha titqies bħala impriza li topera netwerk ta' komunikazzjonijiet elettronici użat għat-trażmissjoni lill-pubbliku ta' xandiriet tar-radju u tat-televiżjoni.
- 16 F'dan ir-rigward, għandu jiġi rrilevat li, skont l-Artikolu 31(1) tad-Direttiva Servizz Universali, l-Istati Membri jistgħu, taht ċerti kundizzjonijiet, jimponu obbligi ta' trażmissjoni (must carry) fuq l-imprizi taht il-ġurisdiżjoni tagħhom li jipprovdu netwerks ta' komunikazzjonijiet elettronici wżati għad-distribuzzjoni lill-pubbliku ta' servizzi tar-radju u ta' kanali tat-televiżjoni.
- 17 Il-"provista ta' netwerk ta' komunikazzjonijiet elettronici" hija ddefinita fl-Artikolu 2(m) tad-Direttiva Qafas bħala "l-istabiliment, l-operazzjoni, il-kontroll jew it-tagħmil disponibbli ta' dak in-network". Din id-definizzjoni hija applikabbli fil-kuntest tad-Direttiva Servizz Universali skont l-Artikolu 2 ta' din tal-aħħar.
- 18 L-attività li tikkonsisti f'li jiġi operat l-istreaming ta' programmi tat-televiżjoni b'mod kontinwu u dirett fuq sit tal-internet ma taqax taht din id-definizzjoni. Fil-fatt, is-sempliċi fatt li impriza, sabiex toffri dawn is-servizzi, hija utent ta' netwerk ta' komunikazzjonijiet elettronici kif iddefinit fl-Artikolu 2(a) tad-Direttiva Qafas, jiġifieri l-internet, ma jippermettix li jitqies li din hija nfisha fornitur ta' tali netwerk.
- 19 F'dan il-każ, impriza, bħal Playmédia, li sempliċement topera l-istreaming ta' programmi tat-televiżjoni b'mod kontinwu u dirett fuq l-internet ma tipprovdix netwerk ta' komunikazzjonijiet elettronici, iżda toffri, min-naħa l-oħra, aċċess għall-kontenut ta' servizzi awdjovizivi pprovduti fuq in-netwerks ta' komunikazzjonijiet elettronici, bħalma rrileva l-Avukat Ġenerali fil-punt 23 tal-konklużjonijiet tiegħu.
- 20 Issa, mill-premessa 5 tad-Direttiva Qafas jirrizulta b'mod ċar li huwa neċessarju li tiġi sseparata l-leġiżlazzjoni dwar it-trażmissjoni minn dik dwar il-kontenut u li l-qafas komuni regolatorju, li tagħmel parti minnu d-Direttiva Servizz Universali, ma huwiex applikabbli għall-kontenut tas-servizzi pprovduti fuq in-netwerks ta' komunikazzjonijiet elettronici bl-għajnuna tas-servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tas-7 ta' Novembru 2013, UPC Nederland, C-518/11, EU:C:2013:709, punt 38).

- 21 Barra minn hekk, skont il-premessa 45 tad-Direttiva Servizz Universali, is-servizzi li jipprovdu kontenut ma humiex koperti bil-qafas regolatorju komuni għa-netwerks u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici u dawn is-servizzi ma humiex sugġetti għall-obbligi ta' servizz universali għal dawn l-attivitajiet. Minn dan isegwi li impriża li semplicement toffri, permezz ta' sit tal-internet, aċċess għal kontenut ipprovdut fuq l-internet, ma taqax taht l-Artikolu 31(1) tad-Direttiva Servizz Universali.
- 22 F'dawn il-kundizzjonijiet, ir-risposta għall-ewwel domanda għandha tkun li l-Artikolu 31(1) tad-Direttiva Servizz Universali għandu jiġi interpretat fis-sens li impriża li toffri l-istreaming ta' programmi tat-televiżjoni b'mod kontinwu u dirett fuq l-internet ma għandhiex, minhabba dan il-fatt biss, titqies bħala impriża li topera netwerk ta' komunikazzjonijiet elettronici użat għat-trażmissjoni lill-pubbliku ta' xandiriet tar-radju u tat-televiżjoni.

Fuq it-tieni sar-raba' domanda

- 23 Permezz tat-tieni u tar-raba' domanda tagħha, li għandhom jiġu ezaminati flimkien, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva Servizz Universali jew regoli oħrajn tad-dritt tal-Unjoni għandhomx jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu li Stat Membru jimponi, f'sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, obbligu ta' trażmissjoni (*must carry*) fuq impriża li, mingħajr ma jipprovdu netwerks ta' komunikazzjonijiet elettronici, joffru l-istreaming ta' programmi tat-televiżjoni b'mod kontinwu u dirett fuq l-internet.
- 24 Dawn id-domandi huma rilevanti minhabba l-fatt li, fil-kawża prinċipali, jidher li xi obbligi ta' trażmissjoni (*must carry*) ġew imposti, bis-sahha tad-dritt nazzjonali, fuq impriża li ma jaqgħux taht l-Artikolu 31(1) tad-Direttiva Servizz Universali. Fil-fatt, bħalma jirriżulta mid-deċiżjoni tar-rinviju, il-kamp ta' applikazzjoni tal-obbligu ta' trażmissjoni (*must carry*) imsemmi fl-Artikoli 2-1 u 34-2 tal-Liġi dwar il-libertà ta' komunikazzjoni huwa differenti minn dak li huwa previst fl-imsemmi Artikolu 31(1). Fil-kuntest tat-tilwima fil-kawża prinċipali, hija l-qorti tar-rinviju li għandha tistabbilixxi jekk effettivament ġewx imposti obbligi ta' trażmissjoni (*must carry*) fuq impriża bħal Playmédia.
- 25 F'dan ir-rigward, hemm lok jiġi rrilevat li, skont l-Artikolu 1(3) tad-Direttiva Qafas, id-direttivi li jaqgħu taht il-qafas regolatorju komuni ma jimminawx il-miżuri meħuda fuq il-livell nazzjonali, b'osservanza tad-dritt tal-Unjoni, sabiex jintlaħqu għanijiet ta' interess ġenerali, b'mod partikolari f'dak li jirrigwarda l-leġiżlazzjoni fil-qasam tal-kontenut u l-politika awdjoviżiva.
- 26 Barra minn hekk, mill-premessa 5 tad-Direttiva Qafas jirriżulta li l-qafas komuni regolatorju, li jagħmel parti minnu d-Direttiva Servizz Universali, ma japplikax għall-kontenut tas-servizzi pprovduti fuq in-netwerks ta' komunikazzjonijiet elettronici li jużaw servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici u għaldaqstant ma jimminax il-miżuri relatati ma' dawn is-servizzi li huma meħuda fuq il-livell tal-Unjoni jew fuq il-livell nazzjonali, konformement mad-dritt tal-Unjoni, sabiex tiġi promossa d-diversità kulturali u lingwistika u sabiex tiġi ggarantita d-difiża tal-pluralizmu tal-mezzi tax-xandir.
- 27 Għaldaqstant, id-Direttiva Servizz Universali thalli lill-Istati Membri liberi li jimponu obbligi ta' trażmissjoni (*must carry*), lil hinn minn dawk imsemmija fl-Artikolu 31(1) tagħha, b'mod partikolari fuq impriża li, mingħajr ma jipprovdu netwerks ta' komunikazzjonijiet elettronici, joffru l-istreaming ta' programmi tat-televiżjoni b'mod kontinwu u dirett fuq l-internet.
- 28 Sa fejn il-qorti tar-rinviju tagħmel riferiment għal "regoli oħra tad-dritt tal-Unjoni", għandu jiġi rrilevat li t-talba għal deċiżjoni preliminari ma tippermettix li jiġu identifikati b'mod iktar preċiż id-dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni li din il-qorti qiegħda titlob l-interpretazzjoni tagħhom.

- 29 Ċertament, meta jimponu obbligi ta' trażmissjoni (*must carry*) fuq impriżi li ma jaqgħux taht l-Artikolu 31(1) tad-Direttiva Servizz Universali, l-Istati Membri għandhom josservaw id-dritt tal-Unjoni, b'mod partikolari r-regoli dwar il-libertà li jiġu pprovduti s-servizzi stipulati fl-Artikolu 56 TFUE.
- 30 Jekk jiġi preżunt li r-riferiment għal "regoli oħra tad-dritt tal-Unjoni" li jinsab fid-deċiżjoni tar-rinviju għandu jinftiehem bħala li jkopri din id-dispożizzjoni tal-aħħar, hemm lok jifakkar, madankollu, li d-dispożizzjonijiet tat-Trattat FUE fil-qasam tal-libertà li jiġu pprovduti servizzi ma humiex applikabbli għal sitwazzjoni li l-elementi kollha tagħha huma limitati ġewwa Stat Membru wiehed biss (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-15 ta' Novembru 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, punt 47 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 31 F'dan il-każ, l-elementi tal-kawża prinċipali donnhom huma kollha limitati ġewwa t-territorju Franciż. Fil-fatt, din it-tilwima hija bejn impriża Franciża u s-CSA dwar l-oppożizzjoni tagħha għar-ritrażmissjoni, minn impriża Franciża oħra, tal-programmi li hija editjat.
- 32 Fil-punti 50 sa 53 tas-sentenza tal-15 ta' Novembru 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874), il-Qorti tal-Ġustizzja fakkret l-erba' ipoteżijiet li fihom, madankollu, seta' jkun neċessarju, għas-soluzzjoni tal-kawża prinċipali, li tingħata interpretazzjoni tad-dispożizzjonijiet tat-Trattati dwar il-libertajiet fundamentali minkejja li l-elementi kollha tal-imsemmija kawża jkunu limitati ġewwa Stat Membru wiehed biss (sentenza tal-20 ta' Settembru 2018, Fremoluc, C-343/17, EU:C:2018:754, punt 20).
- 33 Madankollu, il-Qorti tal-Ġustizzja ppreċiżat li, fil-kuntest ta' sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li l-elementi kollha tagħha huma limitati ġewwa Stat Membru wiehed biss, huwa l-obbligu tal-qorti tar-rinviju li tindikalha, konformement ma' dak li jeżiġi l-Artikolu 94 tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja, kif, minkejja n-natura purament interna tagħha, it-tilwima pendenti quddiemha għandha element ta' konnessjoni mad-dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni dwar il-libertajiet fundamentali li jrendi l-interpretazzjoni tat-talba għal deċiżjoni preliminari mitluba neċessarja għas-soluzzjoni ta' din it-tilwima (sentenza tal-15 ta' Novembru 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, punt 55).
- 34 Issa, f'dan il-każ, il-qorti tar-rinviju ma indikatx b'liema mod it-tilwima pendenti quddiemha, minkejja n-natura purament interna tagħha, għandha element ta' konnessjoni mad-dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni dwar il-libertà li jiġu pprovduti servizzi li jrendi l-interpretazzjoni tal-Artikolu 56 TFUE neċessarja għas-soluzzjoni ta' din it-tilwima.
- 35 F'dawn il-kundizzjonijiet, għandu jiġi kkonstatat li t-tieni sar-raba' domanda huma inammissibbli sa fejn dawn jirrigwardaw "regoli oħra tad-dritt tal-Unjoni".
- 36 F'dawn il-kundizzjonijiet, ir-risposta għat-tieni sar-raba' domanda għandha tkun li d-dispożizzjonijiet tad-Direttiva Servizz Universali għandhom jiġu interpretati fis-sens li ma jipprekludux li Stat Membru jimponi, f'sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, obbligu ta' trażmissjoni (*must carry*) fuq impriżi li, mingħajr ma jipprovdu networks ta' komunikazzjonijiet elettronici, joffru l-istreaming ta' programmi tat-televiżjoni b'mod kontinwu u dirett fuq l-internet.

Fuq il-hames domanda

- 37 Permezz tal-hames domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk, f'itilwima bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, il-kundizzjoni li tipprovdi li numru sinjifikattiv ta' utenti finali tan-networks suġġetti għall-obbligu ta' trażmissjoni (*must carry*) għandhom jużaw dawn in-networks bħala l-mezz prinċipali tagħhom sabiex jirċievu kanali tat-televiżjoni msemmija fl-Artikolu 31(1)

tad-Direttiva Servizz Universali, għandhiex tiġi evalwata fid-dawl tal-utenti kollha li jwettqu streaming dirett tal-programmi tat-televiżjoni fuq l-internet jew biss fir-rigward tal-utenti tas-sit tal-internet li jappartjeni għall-impriza suġġetta għal dan l-obbligu.

- 38 F'dan il-każ, bħalma jirriżulta mill-punti 19 u 21 ta' din is-sentenza, impriza, bħal Playmédia, ma taqax taht l-Artikolu 31(1) tad-Direttiva Servizz Universali. Issa, fir-rigward tal-impriza li ma jaqgħux taht l-imsemmija dispożizzjoni, id-dritt tal-Unjoni ma jimponix l-obbligu tal-osservanza tal-kundizzjoni li tipprovi li numru sinjifikattiv ta' utenti finali tan-netwerks suġġetti għall-obbligu ta' trażmissjoni (*must carry*) għandhom jużaw dawn in-netwerks bħala l-mezz prinċipali tagħhom sabiex jirċievu kanali tat-televiżjoni.
- 39 F'dawn il-kundizzjonijiet, ma hemmx lok li tingħata risposta għall-ħames domanda.

Fuq l-ispejjeż

- 40 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Ir-Raba' Awla) taqta' u tiddeċiedi:

- 1) **L-Artikolu 31(1) tad-Direttiva 2002/22/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar servizz universali u d-drittijiet ta' l-utenti li jirrelataw ma' networks u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici (id-Direttiva Servizz Universali), kif emendata bid-Direttiva 2009/136/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Novembru 2009, għandu jiġi interpretat fis-sens li impriza li toffri l-istreaming ta' programmi tat-televiżjoni b'mod kontinwu u dirett fuq l-internet ma għandhiex, minhabba dan il-fatt biss, titqies bħala impriza li topera netwerk ta' komunikazzjonijiet elettronici użat għat-trażmissjoni lill-pubbliku ta' xandiriet tar-radju u tat-televiżjoni.**
- 2) **Id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2002/22, kif emendata bid-Direttiva 2009/136, għandhom jiġu interpretati fis-sens li ma jipprekludux li Stat Membru jimponi, f'sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, obbligu ta' trażmissjoni (*must carry*) fuq impriza li, mingħajr ma jipprovdur netwerk ta' komunikazzjonijiet elettronici, joffru l-istreaming ta' programmi tat-televiżjoni b'mod kontinwu u dirett fuq l-internet.**

Firem